

Punkt 19.

Orientering: Status vedrørende brandhaner

2015-041904

Miljø- og Energiforvaltningen fremsender til Miljø- og Energiudvalgets orientering redegørelse om brandhaner

Beslutning:

Taget til orientering.

Sagsbeskrivelse

På orienteringsmødet for de almene vandværker den 16. juni 2015 fik rådmanden for Miljø- og Energiforvaltningen udleveret ½ l brunt vand, tappet fra en brandhane ved Kongerslev Vandværk. Med baggrund heri har Miljø- og Energiudvalget bedt om en orientering.

Forureningsrisiko

Generelt er brandhanerne forsynet med en tilbagestrømssikringsventil, som skal forhindre tilbageløb i ledningsnettet. Men oftest vil der være en stikledning til brandhanen, hvor der vil være stillestående vand. Som regel vil stikledningen ikke være sikret med en tilbagestrømssikringsventil. Der er en risiko for, at dette vand strømmer tilbage i ledningsnettet ved trykændringer i ledningsnettet, f.eks. ved brud. Der er ligeledes en risiko ved brug eller afprøvning af brandhanen, hvis den åbnes hurtigt, fordi det kan medføre trykstød. Ved tilbagestrømning vil vandet blandes med drikkevandet, der ledes til vandværkets forbrugere.

Drikkevandet fra de almene vandværker undersøges for kimtal ved 22°C og 37°C, coliforme bakterier og e. coli, som indikatorer for, at drikkevandet ikke indeholder bakterier i et omfang, der kan være sygdomsfremkaldende.

Helt stillestående vand i ledningsnettet vil blive misfarvet i løbet af forholdsvis kort tid. Det formodes, at det vil komme til at indeholde forhøjede kimtal, men som udgangspunkt ikke coliforme bakterier og e. coli. For høje kimtal kan medføre kogeanbefalinger. Der opleves forureninger i vandværkernes ledningsnet, som man ikke finder årsagen til, men Miljø- og Energiforvaltningen har ikke konkret kendskab til, at brandhaner har været årsag til drikkevandsforureninger.

Kongerslev Vandværk har fået vandet fra brandhanen analyseret, men ønsker ikke at udlevere analysen.

Eftersyn af brandhanerne – beredskabshensyn

Der er ingen bestemmelser om eftersyn med vandforsyningsstederne i den gældende bekendtgørelse om risikobaseret kommunalt redningsberedskab, bekendtgørelse nr. 765 af 3. august 2005.

Der har tidligere været bestemmelser om tilsyn af brandhanerne i bekendtgørelse nr. 207 af 6. april 1999 om vandforsyning til brandslukning, § 7, hvor det fremgik af den tilhørende vejledning om vandforsyning til brandslukning, udgivet af Beredskabsstyrelsen i 1999, at vandforsyningsstederne efterses mindst 2 gange årligt. Det blev anbefalet, at eftersynet normalt foretages i april og oktober måned.

Eftersynet med brandhanerne har haft til formål at sikre, at brandhanerne fungerer, når der bliver brug for dem.

Eftersyn af brandhanerne - vandværkshensyn

Der er ingen bestemmelser i lovgivningen på vandforsyningsområdet, som omhandler eftersyn af brandhaner.

De almene vandværkers regulativer omhandler forhold til brandhaner. Regulativet skal udarbejdes af Vandværket og godkendes af kommunen.

Følgende fremgår af Normalregulativ for almene vandforsyninger af 12. maj 2014, som er Miljøministeriets forslag til regulativ:

"7. Vandforsyning til brandslukning

Der kan ifølge vandforsyningslovens § 51, stk. 1, benyttes vand fra et alment vandforsyningsanlæg til brandslukning og andre nødstilfælde. Kommunalbestyrelsen skal som brandmyndighed sikre tilstrækkelig vandforsyning til brandslukning, jf. beredskabsloven.

Hvis det er hensigtsmæssigt i forhold til vandforsyningens opretholdelse af tryk eller andre forhold, kan der indsættes et punkt om, at kommunalbestyrelsen skal varsle vandforsyningen om planlagte afprøvninger af brandhane.

7.1 Etablering og vedligeholdelse

Etablering og vedligeholdelse af brandhaner på forsyningsledninger skal ske efter kommunalbestyrelsens anvisning og udgifterne hertil afholdes af kommunalbestyrelsen. Kommunalbestyrelsen kan for-

lange at forsyningsledninger af hensyn til deres funktion ved brandslukning anlægges med større ledningsdimension end ellers nødvendigt. Det gælder tilsvarende ved omlægning. Merudgifterne hertil afholdes af kommunalbestyrelsen.

7.2 Flytning af forsyningsledning

Ved flytning af en forsyningsledning afholder kommunalbestyrelsen omkostningerne til flytning og tilslutning af brandhaner på forsyningsledningen.

7.3 Brug af brandhaner

Bortset fra indsats ved brand og andre nødstilfælde samt de lovpligtige afprøvninger af brandhaner, må ingen bruge vand fra brandhaner, medmindre kommunalbestyrelsen og vandforsyningen har givet tilladelse hertil.”

Normalregulativet er udtryk for gældende praksis på vandforsyningsområdet, og det kan derfor tillægges en vis betydning ved fortolkning af lovreglerne.

Det følger af normalregulativet, at omkostninger til etablering, vedligeholdelse og flytning af brandhaner påhviler kommunalbestyrelserne.

Hvis et vandselskab skal overtage brandhaner, er det en forudsætning, at vandselskabet har et reelt behov for at anvende hanerne til vandforsyningsformål (f.eks. skylleformål). Baggrunden er, at omkostningerne til hanerne skal kunne tilskrives en nødvendig vandforsyningsaktivitet, da vandselskabet ellers ikke kan opkræve omkostningerne over taksten, jf. hvile-i-sig-selv princippet.

Status i andre kommuner

København Kommune tilser alle kommunens brandhaner 2 gange om året. Hvert forår gennemskyllses hanerne og tjekkes for funktion, udseende, tilgængelighed og adresse. Hvert efterår gennemskyllses kun endebrandhaner (sidste på vandledning) og alle andre tjekkes visuelt, og det tjekkes, om de er vandfyldte, og dermed skal lænses, for at undgå frostsprængning. Hvis en brandhane ikke længere ønskes benyttet, graves den op og T-stykket på forsyningsledningen fjernes.

Aarhus Kommune har afsat 20 mio. kr. over 5 år med baggrund i et stort vedligeholdelsesefterslæb på brandhanenettet i Aarhus kommune. Det er en anlægsinvestering til nedlæggelse af brandhaner og udskiftning af defekte haner. Derudover er der afsat 300.000 kr. til et innovationsprojekt om en ny vandforsyningsstrategi i Aarhus, hvor klimatilpasning og vand til brandslukning skal sammentænkes.

Status i Aalborg Kommune

Beredskabscenter Aalborg funktionsafprøver gennemskyller og servicere brandhanerne områdevist. Brandhanerne serviceres gennemsnitligt 1 gang hvert andet år. Herudover gennemføres stikprøvevise kapacitetsafprøvninger.

Beredskabscenter Aalborg er i øjeblikket i gang med at revidere vandforsyningsstrategien. I den forbindelse flyttes fokus på færre brandhaner, der er strategisk rigtigt placeret og med en høj vandydelse. Brandhaner, der ikke længere indgår i vandforsyningsstrategien, afmærkes herefter med blå farve og disse vil ikke længere blive serviceret.

I takt med at områderne bliver færdigvurderet og brandhanerne malet blå overdrages kortene til de enkelte vandforsyningsselskaber, og de kan herefter inddrage disse i planlægningen og vurdere, om ”de blå brandhaner” skal nedlægges, anvendes som tappelsteder eller bevares som gennemskylningsmuligheder. Denne proces er stadig i sin vorden, så der er endnu ikke sket overdragelse af kort til vandselskaberne.

I denne forbindelse er der lavet en forhåndsaftale med Aalborg Forsyning, Vand A/S om, at der er brandhaner, der står på en længere blind ledning, vil disse stadig – efter aftale – kunne medtages i den almindelige servicerutine. Beredskabscentret har ikke indgået aftaler med andre vandværker i kommunen.

I Aalborg Kommune er der ca. 4.000 brandhaner placeret på ledningsnettet hos almene vandværker. Det vurderes, at ca. 1.500 brandhaner ikke skal indgå i det fremtidige beredskab.

Ansvarsfordeling efter 1. januar 2016

I henhold til beredskabslovens § 15 skal kommunalbestyrelsen sørge for, at der er tilstrækkelig vandforsyning til brandslukning.

Ifølge vedtægtsforslaget for Nordjyllands Beredskab I/S, der behandles på byrådets møde den 14. december 2015 (punkt 24), skal der i et samarbejde mellem Nordjyllands Beredskab og kommunerne udarbejdes en vandforsyningsstrategi, herunder konkrete aftaler med de enkelte vandforsyningselskaber om driften.

Kommunerne forestår driften jævnt før de aftaler, der er i dag i det etablerede brandhanenet.

Økonomi

Aalborg Kommune har et budget for den samlede indsats vedrørende brandhaner på ca. 1,3 mio. kr. pr. år. Dette budget skal dække alle udgifter til service og vedligeholdelse af brandhanenettet, herunder reparationer, forandringer og udskiftninger. I forbindelse med etablering af nye boligudstyknings m.v. dækker brandhanekontoen ligeledes opsætning af nye brandhaner.

Det er meget forskelligt, hvad det koster at nedlægge en brandhane. Det anslås, at en gennemsnitlig pris er i størrelsesordenen 20.000 kr. pr. brandhane. Der er ikke p.t. økonomi til at nedlægge og opgrave brandhaner, der ikke benyttes.

Beredskabscentret vurderer, at en årlig gennemskylning af alle de ca. 4.000 brandhaner vil kunne ske ved, at der afsættes ressourcer i størrelsesordenen af ca. 1,2 årsværk til opgaven, hertil kommer udgifter til udstyr og køretøj. Den samlede udgift vil således beløbe sig til ca. kr. 550.000-600.000 kr. pr. år.

Anbefaling

Hidtil er det Beredskabscentret, der, på kommunens vegne, har stået for opgaverne vedrørende brandhanerne. Fra 1. januar 2016 forbliver opgaven i kommunen.

I forbindelse med den risikobaserede dimensionering skal Nordjyllands Beredskab lave en plan for den fremtidige struktur for vand til brandslukningsformål. Det forventes, at der medio 2016 er en plan for, hvilke brandhaner, der skal indgå i det fremtidige beredskab, og hvilke der kan nedlægges. Hvis 1.500 brandhaner skal nedlægges, vurderes det at koste ca. 30. mio. kr.

Som supplement til Nordjyllands Beredskabs kommende vandforsyningsstrategi bør Aalborg Kommune udarbejde en plan for, hvad der skal ske med de brandhaner, der skal nedlægges. Heri indgår drøftelser med de almene vandværker om, hvilke brandhaner vandværkerne fortsat ønsker at beholde på ledningsnettet for selv at kunne skylle ledninger rene, samt hvordan sløjfning af brandhaner kan koordineres med vandværkernes ledningsrenovering.

Gennemførelse af en sådan plan kan ikke ske inden for det nuværende budget.